

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ГЕОГРАФІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
Кафедра фізичної географії та раціонального природокористування**

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Декан географічного факультету

/Калинич І.В./
« 31 » серпня 2020 року

СИЛАБУС ДО НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ЛАНДШАФТНЕ ПЛАНУВАННЯ»

Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Галузь знань	10 “Природничі науки”
Спеціальність	106 “Географія ”
За освітньою програмою	Географія
Статус дисципліни	вибіркова

Назва курсу	Ландшафтне планування
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Географічний факультет, кафедра фізичної географії та раціонального природокористування
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	10 «Природничі науки» 106 «Географія»
Викладачі курсу	Карабінюк Микола Миколайович
Профайл викладачів	https://www.uzhnu.edu.ua/uk/cat/geograph-fiz_geo/staff
E-mail	mykola.karabiniuk@uzhnu.edu.ua
Сторінка курсу в Moodle	https://e-learn.uzhnu.edu.ua/course/view.php?id=1023
Мова викладання	Українська
Тривалість курсу	4 кредити ЄКТС / загальна кількість годин – 120
Обсяг курсу	Кількість годин (денна ф.н.): аудиторних – 56, лекцій – 30, семінарських – 26, СРС – 64 Кількість годин (заочна ф.н.): аудиторних – 18, лекцій – 14, практичних – 4, СРС – 102
Формат курсу	Очний
Анотація до курсу	Навчальний курс «Ландшафтознавство з основами ландшафтної екології» є вибіркоvim компонентом циклу професійної підготовки студентів спеціальності 106 «Географія». Навчальний курс стосується вивчення теоретико-методологічних основ та практичних аспектів застосування ландшафтного планування, як одного із основних напрямків розвитку прикладного ландшафтознавства в Україні, для оптимізації території, її функціонування та використання. У процесі вивчення дисципліни студенти засвоюють уміння практичного застосування принципів ландшафтного планування на основі особливостей ландшафтної організації території та властивостей природних територіальних комплексів різного генезису та ієрархічного рівня.
Ключові слова	Планування території, проектування, оптимізація, природокористування, зонування, план території, природний територіальний комплекс, екологічна ситуація.
Мета та цілі курсу	Відповідно до освітньої програми, вивчення дисципліни сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей: ЗК 1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях ЗК 2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності. ЗК 3. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово. ЗК 5. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій. ЗК 6. Здатність до проведення досліджень на відповідному рівні. ЗК 9. Здатність працювати автономно ЗК 10. Навички здійснення безпечної діяльності. ФК 1. Здатність брати участь у плануванні та виконанні наукових та науково-технічних проектів. ФК 3. Здатність здійснювати збір, реєстрацію і аналіз даних за допомогою відповідних методів і технологічних та програмних засобів у польових і лабораторних умовах.

	ФК 4. Здатність застосовувати кількісні методи при дослідженні сфер ландшафтної оболонки. ФК 6. Здатність інтегрувати польові та лабораторні спостереження з теорією у послідовності: від спостереження до розпізнавання, синтезу і моделювання. ФК 8. Самостійно досліджувати природні матеріали та статистичні дані (у відповідності до спеціалізації) в польових і лабораторних умовах, описувати, аналізувати, документувати і презентувати результати. ФК 9. Здатність до планування, організації та проведення досліджень і підготовки звітності. ФК 10. Здатність ідентифікувати та класифікувати відомі і реєструвати нові об'єкти у географічній оболонці, їх властивості та притаманні ним процеси.	
Пререквізити курсу	Базові знання попередніх дисциплін, які вивчалися впродовж 1–6 семестрів навчання у ВНЗ, зокрема: «Ландшафтознавство з основами ландшафтної екології», «Топографія з основами геодезії», «Основи картографії», «Геологія загальна та історична», «Ґрунтознавство з основами географії ґрунтів», «Основи екології», «Географічне моделювання», «Фізико-географічне районування» та ін.	
Очікуванні результати навчання	Знати: ☐ теоретичні основи ландшафтного планування та його різновиди ☐ методичні особливості ландшафтного планування територій за особливістю їхнього цільового призначення ☐ особливості застосування у ландшафтному плануванні ландшафтно-екологічного та еколого-ландшафтознавчого підходів ☐ основу нормативно-правової бази ландшафтного планування ☐ структур, рівні та організаційні особливості ландшафтного планування як інструменту оптимізації території	ПРН 1 ПРН 3
	Вміти: ☐ змодельовати ландшафтну структуру території та їх властивості ☐ самостійно розробити план території та проектувати шляхи її оптимізації ☐ застосовувати методи ГІС-технологій у комплексі методичних прийомів ландшафтного планування та проектування території аналізувати сучасний екологічний стан території та проектувати моделі його покращення на основі ландшафтного підходу	ПРН 5 ПРН 6 ПРН 7 ПРН 8 ПРН 13
Навчальні техніки та методи, які будуть використовуватися під час викладання курсу	<i>Лекція</i> – використовується для розгорнутого теоретичного викладу навчального матеріалу, аналізу та обґрунтування складних і розлогих питань; <i>бесіда</i> – діалогічний метод навчання, під час якого викладач через постановку ретельно продуманої системи запитань підводить студентів до розуміння нового матеріалу або перевіряє засвоєння ними уже вивченого; <i>диспут</i> – усний публічний спір при обговоренні наукових проблем з метою пошуків істини; <i>пояснення</i> – вербальний метод навчання, який передбачає розкриття сутності певного явища, процесу, закону та ін. На <i>практичних заняттях</i> вирішуються ситуаційні завдання прикладного характеру та	

	засвоюються студентами вміння до пошуку та аналізу інформації.				
Необхідне обладнання	Географічні карти, навчальні атласи, ілюстрації, схеми, таблиці, довідники тощо, відповідно до теми заняття, а також сайт електронного навчання Moodle, низка освітніх порталів із електронним картографічним матеріалом та ін. Для практичних робіт використовується електронний та паперовий варіант топографічних карт масштабів 1:25 000 та 1:10 000, картографічні матеріали об'єктів природо-заповідного фонду (Карпатського біосферного заповідника), цифрові моделі рельєфу, карти крутизни та експозиції схилів тощо. Для представлення деяких лекційних матеріалів та ін. передбачається використання мультимедійних проекторів та екранів.				
Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)	Критерії оцінювання модульної контрольної роботи Оцінка <i>відмінно (А)</i> виставляється, коли студент дає абсолютно правильні відповіді на теоретичні питання з викладенням оригінальних висновків, отриманих на основі програмного, додаткового матеріалу та нормативних документів. При виконанні практичного завдання студент застосовує системні знання навчального матеріалу, передбачені навчальною програмою. Оцінка <i>добре (В)</i> виставляється студенту, який повністю розкрив теоретичні питання на основі програмного та додаткового матеріалу. При виконанні практичних завдань студент застосовує узагальнені знання навчального матеріалу, передбачені навчальною програмою. Оцінка <i>добре (С)</i> виставляється студенту, який повністю розкрив теоретичні питання, а програмний матеріал викладено у відповідності до вимог. Практичні завдання виконані в цілому правильно, але мають місце окремі неточності. Оцінка <i>задовільно (D)</i> виставляється, коли студент розкрив теоретичні питання, проте при викладенні програмного матеріалу допущені окремі помилки. При виконанні практичних завдань студент припускається помилок, за рахунок недостатнього розуміння програмного матеріалу. Оцінка <i>задовільно (Е)</i> виставляється, коли студент неповністю розкрив теоретичні питання, відповідь містить суттєві помилки. При виконанні практичних завдань студент припускається значних помилок, а виконання завдань викликає значні труднощі у студента. Оцінка <i>незадовільно (FX)</i> виставляється студенту, який не розкрив теоретичні питання і не може виконати практичні завдання. Як правило такий студент виявляє здатність до викладення думки лише на елементарному рівні. Оцінка <i>незадовільно (F)</i> виставляється студенту, який не виконав навчальну програму або якийсь елемент її складової, має фрагментарні знання, які не дозволяють розкрити теоретичні питання і виконати практичні завдання. За результатами контролю знань студентів, дозволяється виставлення екзаменаційної оцінки (без підсумкового заліку) - «відмінно», «добре», та «задовільно». Студент має право підвищити оцінку, складаючи іспит. Критерії оцінювання підсумкового семестрового контролю <table border="1"> <thead> <tr> <th>Бали</th><th>Критерії оцінювання навчальних досягнень студента</th></tr> </thead> <tbody> <tr> <td>90-100</td><td>Глибоко і міцно засвоїв програмний матеріал з дисципліни «Ландшафтне планування»; вичерпно, грамотно і логічно його викладає. Прогнозує і передбачає подальший хід явища, описує можливі наслідки, результати, що випливають з наявних даних. У студента не виникає труднощів при відповідях на видозмінені завдання. Він вільно справляється із класифікаціями, термінами та іншими видами застосування знань, показує знайомство з навчальною літературою,</td></tr> </tbody> </table>	Бали	Критерії оцінювання навчальних досягнень студента	90-100	Глибоко і міцно засвоїв програмний матеріал з дисципліни «Ландшафтне планування»; вичерпно, грамотно і логічно його викладає. Прогнозує і передбачає подальший хід явища, описує можливі наслідки, результати, що випливають з наявних даних. У студента не виникає труднощів при відповідях на видозмінені завдання. Він вільно справляється із класифікаціями, термінами та іншими видами застосування знань, показує знайомство з навчальною літературою,
Бали	Критерії оцінювання навчальних досягнень студента				
90-100	Глибоко і міцно засвоїв програмний матеріал з дисципліни «Ландшафтне планування»; вичерпно, грамотно і логічно його викладає. Прогнозує і передбачає подальший хід явища, описує можливі наслідки, результати, що випливають з наявних даних. У студента не виникає труднощів при відповідях на видозмінені завдання. Він вільно справляється із класифікаціями, термінами та іншими видами застосування знань, показує знайомство з навчальною літературою,				

		правильно обґрунтовує прийняті рішення, володіє різнобічними навичками і прийомами виконання практичних завдань.
	82-89	Твердо знає програмний матеріал, грамотно й по-суті викладає його. Не допускає суттєвих неточностей у відповідях на питання, правильно застосовує теоретичні положення при вирішенні практичних питань і задач, впевнено володіє необхідними навичками і прийомами їх виконання, коректно встановлює причинно-наслідкові зв'язки.
	74-81	Знає програмний матеріал, грамотно й по суті викладає його, але допускає деякі неточності під час відповіді; правильно застосовує теоретичні знання при вирішенні практичних питань і задач, володіє необхідними навичками і прийомами їх виконання. Самостійно відтворює знання з елементами перетворення. Застосовує їх у видозмінених, але близькій до типової ситуації, однак потребує допомоги викладача. Дає свою власну інтерпретацію матеріалу (пояснення, короткий виклад). Уміє встановлювати причинно-наслідкові зв'язки.
	64-73	Має знання лише основного матеріалу, але не засвоїв його окремих деталей, допускає неточності, недостатньо правильні формулювання, порушення послідовності у викладі програмного матеріалу і відчуває утруднення при виконанні практичних робіт і розв'язанні задач.
	60-63	Самостійно відтворює інформацію та застосовує її у типовій ситуації, але при цьому виявляє невпевненість у своїх діях. На основі фактів робить висновки, але за допомогою викладача. При виконанні практичних завдань намагається зробити звіт про виконані дії.
	35-59	Не знає більшої частини програмного матеріалу, допускає суттєві помилки; не володіє у достатньому обсязі поняттєво-термінологічним апаратом науки; невпевнено, із помилками виконує практичні завдання; не вміє наводити приклади та встановлювати причинно-наслідкові зв'язки; відтворює інформацію лише на основі підказки викладача.
	1-34	Має загальне уявлення про навчальну дисципліну, знання програмного матеріалу носить фрагментарний характер, не може вирішити практичних завдань.
Підсумковий контроль, форма	Іспит, усна форма	
Зміст курсу	Модуль 1 Тема 1. Ландшафтне планування, його зміст та особливості Тема 2. Нормативно-правові основи ландшафтного планування в Україні Тема 3. Науково-методичні принципи та підходи до ландшафтного планування Тема 4. Моделювання природного ландшафту та інвентаризація основних компонентів навколишнього середовища Тема 5. Рівні ландшафтного планування та їх особливості Тема 6. Інформаційна база та інструменти ландшафтного планування Модуль 2 Тема 7. Конфлікти природокористування як основа ландшафтного планування Тема 8. Різновиди ландшафтного планування (галузеве та інтегральне ЛП) Тема 9. Ландшафтне планування як інструмент забезпечення сталого розвитку Тема 10. Ландшафтне планування як інструмент екологічної організації території	

	Тема 11. Ландшафтне планування та проектування природоохоронних територій. Тема 12. Екологічна експертиза та ОВД як супутній інструмент, їхнє значення для ландшафтного планування
Література для вивчення дисципліни	Основна література 1. Колбовський Е. Ю. Ландшафтное планирование: учеб. пособие. для студ. высш. учеб. заведений. М: Издательский центр «Академия», 2008. 336 с. 2. Ландшафтне планування в Україні / Л. Г. Руденко, Є. О. Маруняк, О. Г. Голубцов та ін.; під ред. Л. Г. Руденка. – К. : Реферат, 2014. 144 с. 3. Максименко Н. В. Ландшафтно-екологічне планування: теорія і практика : монографія Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2017. 216 с. Допоміжна література 1. Гродзинський М. Д. Ландшафтна екологія / М. Д. Гродзинський. – Київ : Знання, 2014. 550 с. 2. Казаков Л. К. Ландшафтоведение с основами ландшафтного планирования : учеб. пособие для студ. высш. учеб. заведений / Л. К. Казаков. – 2-е изд., испр. – М. : Издательский центр «Академия », 2008. 336 с. 3. Максименко Н. В., Карпець К. М. Аналіз конфліктів природокористування, як основа ландшафтно-екологічного планування лісових екосистем. <i>Людина та довкілля. Проблеми неоекології</i>. 2019. Вип. 32. С. 30–41 4. Мельник А. В. Основи регіонального еколого-ландшафтознавчого аналізу. Львів : Літопис, 1997. 229 с. 5. Руденко, Л., Маруняк, Є. Ландшафтне планування та його роль у вирішенні завдань сталого просторового розвитку України. <i>Український Географічний Журнал</i>, 2017, №1, 3-8. 6. Руководство по ландшафтному планированию: методические рекомендации по ландшафтному планированию / А. Н. Антипов и др. М: Гос. центр. экологических программ, 2001. 78 с. 7. Шушняк В.М. Ландшафтне планування. Робоча програма навчальної дисципліни для студентів за напрямом географія за спеціальністю «Географія». 2010. 8 с. 8. Haaren, C., Galler, C., & Ott, S. (2008). Landscape planning. The basis of sustainable landscape development. Leipzig: Gebr. Klingenberg Buchkunst Leipzig GmbH. 9.
Інформаційні ресурси	Підручники для вивчення навчальної дисципліни: 1. https://igu.org.ua/sites/default/files/pdf-text/land-planning.pdf 2. http://books.totalarch.com/landscape_planning Освітні портали: 1. http://geomap.land.kiev.ua/zoning-1.html 2. Європейська ландшафтна Конвенція. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.coe.int/t/dg4/cultureheritage/.../ukrainian
Питання для підсумкового контролю	1. Цілі і завдання навчальної дисципліни «Ландшафтне планування» 2. Ландшафтне планування, його зміст та особливості 3. Мета ландшафтного планування та сфери застосування 4. Ландшафт та його властивості як об'єкт ландшафтного планування 5. Рівні ландшафтного планування 6. Етапи ландшафтного планування 7. Адресати ландшафтного планування 8. Ландшафтна програма та її особливості 9. Рамковий ландшафтний план та його особливості

	10.Ландшафтний план та його особливості 11.Оцінювання основних компонентів природнього середовища з метою ландшафтного планування 12. Науково-методичні принципи ландшафтного планування 13.Ландшафтно-екологічний та еколого-ландшафтознавчий підходи як базові підходи у ландшафтному плануванні 14. Поняття ландшафтної структури території та її значення для ландшафтного планування 15. Ієрархія природних територіальних комплексів 16. Геоекологічні принципи проектування та охорони природи. 17. Ландшафтне планування та сталий розвиток. 18. Оптимізація системи природокористування на основі ландшафтного планування 19.Європейська ландшафтна конвенція. 20.Історія становлення напрямку ландшафтної планування в Україні 21. Організація ландшафтно-планувальних робіт. 22. Структура ландшафтного плану 23. Види природокористування та їхній вплив на ландшафти 24.Об'єкт ландшафтного планування міських територій 25.Каркас міських ландшафтів та функціональне зонування міст 26.Ландшафтне планування міських ландшафтів 27.Екологічна оцінка ландшафтів 28.Ландшафтне прогнозування та його значення для ландшафтного планування 29.Принципи формування картографічного матеріалу ландшафтного планування 30.Значення та використання ГІС у ландшафтному плануванні 31.Джерела інформації на різних рівнях ландшафтного планування 32. Містобудівна документація у ландшафтному плануванні 33.Інженерно-географічні вишукування та досліджень у ландшафтному плануванні 34.Галузеве ландшафтне планування 35.Інтегральна ландшафтне планування 36. Поняття конфліктів у природокористуванні 37. Ландшафтне планування та визначення пріоритетних напрямів природокористування 38.Різновиди ландшафтного планування 39.Ландшафтне планування як інструмент екологічної організації території 40.Прогнозування розвитку екологічної ситуації у ландшафтному плануванні 41.Особливості ландшафтного планування та проектування природоохоронних територій 42.Ландшафтне обґрунтування меж об'єктів ПЗФ 43.Ієрархія об'єктів ПЗФ та особливості їх ландшафтного проектування 44.Проектування та оптимізація функціонального зонування об'єктів ПЗФ 45.Ландшафтно-екологічний каркас адміністративного району та його значення для ландшафтного планування 46.Національна екомережа України та її значення для ландшафтного планування 47. Екологічна експертиза та ОВД як супутній інструмент для ландшафтного планування 48. Особливості та порядок проведення державної екологічної експертизи 49.Перспективні напрямки ландшафтного планування 50.Проблеми ландшафтного планування в Україні
--	--